

De danske Baptist-Menigheders
Forenings-Conferents,

holdt i København

den 1te Juni 1866.

Et Udtog af Protokollerne i Conferentsens Møder.

Nakskov.

Trykt i N. Kjeldskovs Bogtrykkeri.

1866.

Følge den ved Conferensen i Vandløse i Maret 1865 tagne Beslutning, at afholde den næste Conferense i Kjøbenhavn, og efter forudgaaet Indbydelse af de ordnede Brødre, indfandt sig paa det sidstnævnte Sted den 1ste Juni 1866 følgende Brødre:

Aalborg: Søren Hansen, Lars Jørgensen og Laust Jakobsen; Bornholm: P. C. Ryding og D. Ipsen; Kjøbenhavn (I. Mhd.): J. Købner, Struve, C. Hansen, P. Hansen, P. Larsen og A. Stoel; Kjøbenhavn (II. Mhd.): J. Roepstorff og Johansen; Høiby: Peter Rasmussen og P. Bentzen; Jetzmark: Søren Knudsen og Poul Jensen; Langeland: A. M. Hansen; Nakskov: N. Larsen; Sipperup: Christian Larsen; Tølløse: Carl Christoffersen og Lars Andersen; Vandløse: Lars Henriksen, Lars Knudsen og Chr. Petersen; Vestsjælland: Niels Hansen og F. Madsen, og følgende Gæster: F. O. Nilsson fra Gothenborg; A. W. Lindblom fra Strengnæs; Chr. Hansen fra Vandløse; Jens Christian Holm fra Hals og enkelte Andre, som indfandt sig senere.

Conferensen aabnedes den nævnte Dags Morgen Kl. 8 med Sang og Bøn, saavel som med Guds Ord's Læsning og en kort Velkomst tale af Br. J. Købner.

Man skred nu til at ordne Församlingen. Br. J. Købner blev eenstemmig valgt til at indtage Försædet og S. Hansen og N. Larsen til at nedskrive Forhandlingerne. Der blev valgt en Comitee til at overveie, hvilke af de til Conferensen indsendte Spørgsmaal der skulde forhandles først, da der neppe blev Tid til at tage Alt under Overveielse.

De ordnede Brødre bleve nu opfordrede til at aflægge en Be-

retning om deres Virksomhed siden sidste Conferentie. Br. N. Larsen meddelelte blandt Andet: Det er Brødrene bekjendt, at der var indtraadt en Adsplittelse i Øvre, og da jeg var valgt til Sekretær, saa erholdt jeg Breve fra de Frassilte, om vi ikke kunde gjøre Noget for dem. Ifølge disse gjentagne Opfordringer skrev jeg til de ordnede Brødre og anmodede dem om at indfinde sig i Øvre den 27de Oct. 1865. Den nævnte Dag traf jeg der sammen med Søren Hansen og Lars Henriksen. Vi besøgte først nogle af Medlemmerne tilligemed Forstanderen, og fik med hans Tilladelse Menigheden samlet. I denne Førsamling angav vi Grundene til vort Komme og udtalte det Ønske, om de Spøffende, som vare utilfredse med Sagens Behandling, vilde komme frem med Grundene til deres Utilfredshed. Tre eller fire Medlemmer udtalte sig nu derhen, at de meente, Lassen havde handlet lidt vel eensidigt, idet der ogsaa var Feil paa den anden Side. Med Undtagelse af disse var Menigheden af en modsat Mening. Den meente, at der var handlet ret, og ansørte som Beviis derfor, at de havde Enighed og Fred iblandt dem. Vi rettede flere Formaninger til Menigheden, at føge at gjøre Alt for at vinde de Frassilte, at bære over med hverandre og deslige. Til Forstanderen rettede vi ligeledes Formaninger og opfordrede ham til at lægge alvorlig Bind paa Sindighed og Sagtmotighed. Vi indfandt os ogsaa hos de Frassilte. Af de fem Udelukte vare Tre tilstede og foruden dem omtrent ti Andre, som deels vare udelukkede og deels udtraadte. Vi tillode dem i Br. Petersens Nørverærelse at komme frem med deres Grunde imod ham. De fremhævede Et og Andet; men det viste sig, at flere af dem ogsaa havde feilet, saa at der fandtes Forseelser paa begge Sider. Vi fandt nogle af de Frassilte forsonlige, medens Andre vare mindre godt stemte, og rettede nogle fjærlige Formaninger til dem, om at erkjende deres Feil uden Hensyn til hvadenten Andre vilde erkjende deres eller ikke, og dadlede de Fratraadte meget, fordi de havde forladt Menigheden. Men det var os ikke muligt at bringe nogen Forsoning tilveie. Vi maatte da forlade dem med den Overbevisning, at Fleres Hjerter vare ikke ret bøiede for Herren. Sagerne der staar endnu paa samme Punkt som dengang. I selve Menigheden siges at herske Fred og Enighed, men saavidt vides ere ingen af de Frassilte vendte tilbage.

Med Hensyn til Odense, da kunde Br. N. Larsen fortælle, at det stod kun daarligt til der. Efter Aftoldelsen af den forrige Conferense reiste Br. J. Købner og han dertil. De blev der i flere Dage og søgerede at samle og forene de 8 eller 10 Sødfærende, som fandtes der. Det syntes ogsaa at lykkes, men efter en senere Skrivelse fra Br. J. L. Rymker har dette dog ikke været tilfældet. Han havde ikke besøgt dem siden Modtagelsen af dette Brev, da han havde tænkt, at det var bedst, at lade Sagen staae hen til Conferensen. Men han meente, at det var nødvendigt, at Conferensen sendte Brødre til Odense at undersøge Sagerne.

De ordnede Brødre nedlagde nu deres Embede.

1. Missionen.

Købner foreslaaer, at der først maa forhandles om, hvad der vedkommer Missionen, da denne jo fremfor Alt hør indtage den første Blads. Brødrene fra de forskjellige Menigheder blev nu opfordrede til at afgive korte Beretninger angaaende Tilstandene paa deres Arbeidsmarker. Af disse Beretninger fremgik det, at Menighedernes Tilstand var temmelig god. Paa flere Steder havde Herren velsignet dem med Optagelse af Omvendte i dette sidste Halvaar. Saaledes vare optagne i Vandløse circa 20, i Aalborg 10, paa Bornholm 4, paa Lolland 4 og paa Langeland 2. I København var Menigheden siden Br. J. Købners Ansettelse og Søndagskolens Oprettelse ogsaa velsignet med fleres Optagelse. Hvad Brødrene mest klagede over, var Trangen paa materielle Midler til Guds Riges Udbredelse, da Menighedernes Medlemmer mest hørte til de Fattige. Enkelte Steder havde man dog anset Reiseprædikanter og Bibelcolportører, af hvilke En i Jylland i det sidste Aarstid havde udbredt 50 Bibler, 500 Testamenter og en Masse Traktater. Nogle Steder havde man oprettet Søndagsskoler og paa andre Steder Hverdagsskoler, af hvilke man haabede Frugter for Guds Rige. Store Opvækkelser havde ikke fundet Sted, men der var dog lidt Røre paa visse Steder og saaledes ogsaa Haab om Fremgang.

Br. Nilsson fra Gothenborg fortalte, at Baptisterne i Sverrig, om end ikke efter Lovens Bogstav, saa dog i Virkeligheden havde Religionsfrihed. De holdt nu uforstyrrede deres Forsamlin-

ger i Gothenborg til samme Tid som Kirken. Store Skarer besøgte i Sverrig vores Forsamlinger, en stor Opvækkelse var igang og Statskirken blev rystet allevegne.

Br. Købner glædede sig over de Beretninger, han hørte fra næer og fjern. Fra Hamborg og Barmen havde han erholdt Breve, i hvilke der fortaltes om mange af Medlemmernes Børns Optagelse. Han havde erholdt mange Breve fra Børn i Barmen, hvilke han havde undervist; disse vidnede om Herrens Værk der. Og Br. Braun havde skrevet ham til, at der først vare døbte 17, senere 21 og nu atter 14, som for Størstedelen bestod af Menighedens Børn.

Man tog nu fat paa Forhandlingerne.

Br. Købner: „Det er fornødent, at vi oprette en fælles Kasse. Ikke alene Missionen kostet Penge; det er og nødvendigt, at Brødrene komme til Conferenter, selv om deres Reiser, hvis Menighederne, som de tjene, ikke kunne bestride dem, skulle betales af den fælles Kasse. Der er jo ogsaa andre Reiser, som koste Penge, for Exempel de ordnede Brødres. Det var Bestemmelsen, at jeg skulle gjøre en Rundreise til de forskjellige Menigheder og Stationer, men efter Beraadslagning med adskjellige Brødre er jeg kommen til det Resultat, at det for i Sommer ikke er raadeligt ret meget at forlade Menigheden i København. Men saadanne hurtige Reiser koste sædvanlig meest, og jeg vilde neppe være i stand til at bestride dem selv. Hvad der efter Reiseomkostningers Uddelelse bliver tilbage i Kassen, burde gives til Forbundets Mission, som jo atter har syrget for Danmark ved at sende mig hertil. Vi behøve ikke at kalde den Missionskasse. Lad os hellere kalde den: „Den danske Baptist-Forenings Kasse“.“

Ryding, A. M. Hansen og Carl Christoffersen understøtter og anbefaler Forslaget.

Br. C. Hansen mener, at den københavnske Menighed vilde kunne udrede 100 Rdl. til denne Kasse.

Br. Købner ønsker, at Herren vil gjøre Hjerterne saa gav-milde som muligt, at der snart i denne fælles Kasse maatte blive et Overskud for den tydste eller, rettere sagt, vor fælles Forbunds-Mission, som Gud paa en forunderlig Maade havdeaabnet Dørene for i Rusland, Tyrkiet og flere Steder.

N. Larsen beklagede, at mange af Lærerne fattedes i Conferensen. Medens vi sadde her saa roligt og havde det saa godt, kunde vi ikke være glade ved, at flere Brødre ikke havde indfundet sig, og da de vare udeblevne af Pengemangel, saa maatte vi til sammen se til at gjøre det muligt for Alle at komme.

A. M. Hansen er kommen til den Overbeviisning, at Gavmildhed ligger ikke saameget i Evnen som i Villien. Den Fattige giver som oftest mere end den Rige. Han fortæller om en Søster i Fattighuset, som sad oppe hele Natten for at tjene en Skilling til et goddædigt Dиемed.

Br. Købner havde ogsaa gjort den Erfaring, at den Fattige gav mere end den Rige. Det kommer kun an paa, hvad vi troe om os selv. Troer jeg, siger han, til Exempel, at jeg ikke kan løfte denne Bog, saa prøver jeg ikke paa det, saaledes ogsaa med at give til Guds Sag. Troer man, at man Intet kan give, saa prøver man ikke paa at give Noget.

Br. Struve: Man maa give medens man har Penge. At man ikke kan give er ofte kun en Tanke hos os, som naar man mener at være træt. Engang var jeg paa en Reise saa træt, at jeg meente ikke at kunne gaae længere, men saa tænkte jeg: Du kan dog gjøre et Skridt til og saa endnu eet, og da jeg var kommen to Mil var jeg ikke mere træt end før. Det var altsaa kun en Tanke; saaledes er det ogsaa kun en Tanke, at man Intet kan give.

Br. N. Larsen: Man siger: Med Børn følger Brød. Man behøver altsaa ikke Brødet, før man har Børnene. Saaledes behøve vi heller ikke Pengene til Kassen, førend vi have den; men faae vi Kassen, saa faae vi nok Pengene til den.

Det blev nu eenstemmig besluttet at oprette en Kasse under Navn af „Foreningens Kasse“.

Sluttet Kl. 12, begyndt igjen Kl. 3.

2. Gunderrups Sogns Baptisters Anliggende.

Et Brev fra denne Afdeling af Baptister blev forelæst. Slutningen, som var undertegnet med tre Underskrifter, lyd saaledes: „Conferensen gjøres bekjendt med, at vi i flere Aar have staaet som en hjælpeløs Afdeling fra Aalborg Menighed. Vi bleve der-

for enige om, at blive løsrevet fra dem i Aalborg for at slutte os til Vallum, da den havde givet et Bink fra sig derom. Vi blevel løsrevet fra Aalborg, men imidlertid indløb der Omstændigheder, som gjorde os det betænkeligt at slutte os til dem i Vallum. Vi haabe derfor, at Conferentsen vil tage vor Sag under alvorlig Overveielse og om ikke andet saa dog sørge for, at vi blive en selvstændig Menighed."

Conferentsen besluttede eenstemmig at sende Brødrene J. Købner og Lars Tørgensen til Gunderrup, for at undersøge forholdene og at ordne dem paa bedste Maade.

3. De to Kjøbenhavnske Menigheders Forening.

Da der var et Førslag fra Aalborg desangaaende, greb Br. L. Tørgensen først Ordet og sagde, at Foreningen vilde være gavnlig for begge Menigheder. De vilde virke til mere Velsignelse for Guds Riges Udbredelse og være et bedre Lys for Verden, hvis de bleve forenede.

Br. S. Hansen meente det samme, da det almindeligt blev betragtet som ikke godt, at de stode som to Menigheder.

Br. N. Larsen siger, at det ikke alene er hans, men den folklandske Menigheds Ønske, at de blive forenede. Alle Steder, hvor man kommer hen, dreier Talen sig snart om Forholdene i Kjøbenhavn og saa faaer man strax det Spørgsmaal, om der endnu er to Menigheder, om de ikke have een Øvere, om de ikke kunne blive forenede osv. Det er Conferentsens Bligt at virke til Forening af disse to Menigheder. Vi vide, at det er Herrens Willie, at de blive forenede; thi at hans Børn maatte blive eet udtalte han som sit Ønske i sin sidste Bon. Kunne vi ikke være eet her, saa kunne vi heller ikke være eet i Himlen. Kjøbenhavn er de danske Baptisters Hovedstation, thi dertil kommer Folk fra hele Landet, selv fra Ær, hvor aldrig nogen Missionær sætter sin Fod. De komme for at være Soldater eller have Handelsforretninger. Hvor godt, naar det nu staar herligt med Guds Rige der, da kan maaske Soldaten bringe Budstabet om Herren hjem med sig. Men det gjør altid et daarligt Indtryk, naar der er to Menigheder, som ikke komme sammen og ikke ere enige. Under alle Omstændigheder maa de forenes.

En Broder gjorde den Bemærkning, at de dog ikke vare uenige.

Br. Købner gjorde opmærksom paa, at to Kjendsgjerninger talede for, at der ingen ret Enighed var. Den første var, at Br. P. Lassen, Forstanderen for II. Menighed, hvorvel han ikke holdt Torsamlinger om Torsdag Aften, dog aldrig havde indfundet sig i den I. Menigheds Aftensforsamling, og den anden var, at han ikke gav Møde i Conferensen, og heller ikke vilde indfinde sig til Kjærlighedsmaaltidet.

Br. Johansen af II. Mhd. siger, at det var Menighedens Ønske, at Lassen skulde møde i Conferensen, men han vilde ikke. Han og en anden Broder vare derfor blevne valgte for at see, om der kunde gjøres Noget for en Forening. Hvad de kjære Brødre havde sagt var uomstødlig Sandhed. Han ønskede en Sammensmelting i Kjærlighed; thi naar alle Betingelser faldt bort, saa vilde Alle med Glæde indgaae Foreningen.

Br. Købner ønsker ligeledes en Sammensmelting uden Betingelser. De skulde blot være een og ikke to Menigheder. Hver Menighed skulde see bort fra Alt, hvad der kunde hindre en Sammensmelting. Begge Menigheder kunde jo lade deres Bestyrelse træde af, og saa kunde den samlede Menighed vælge en ny Bestyrelse.

Br. Ryding ønsker, at en Deputation fra Conferensen blev sendt til begge Menigheder.

Br. J. O. Nilsson understøtter det sidste Forslag.

Br. Købner gjorde opmærksom paa, hvad han maatte høre af Folk her i Byen. Han havde besøgt Pastor Trimodt, som er en christelig Mand, men strax blev han spurt, om det var lykkedes ham at forene de to Menigheder. Man kunde ikke besvare de mange Spørgsmaal, men maatte gribte til Udslugter og have en ond Samvittighed; thi skulde man sige Sandheden reent ud, saa maatte man svare: Der er to Menigheder, fordi de ikke kunne forliges. Folk faae derved en Ret til at sige, at ingen af dem duer. Mange Sjæle, som gjerne havde besøgt os, ere maafee blevne borte, fordi der var to Menigheder, og de vare nu maafee fortabte. Han vilde gjerne for at opnaae Enigheden nedlægge sit Embede. Hvad dette Embede angaaer, saa var det forfra imod hans Ønske, at komme hertil, men da et eenstemmigt Valg kaldte ham, saa mod-

tog han det for ikke at handle imod Guds Billie. Men om nu, efter at Foreningen var skeet, Meningerne havde forandret sig, og et Antal ikke vilde have ham til Forstander, saa vilde han gjerne være fri for denne Post. Det samme, meente han, maatte Ejernerne føle.

Br. Ryding taler atter for, at der sendes en Deputation til Menighederne, for at foreslaae, at de blive een.

Br. E. Hansen meente, at om vi end kunde taale den Vancre, at der stode to Menigheder, maatte vi dog fremfor alt tænke paa Verdens Forargelse. Han ansørte Eremplet med Grünets Menighed, som, da den søgte om Anerkjendelse hos Regeringen, fik det Svar, at de behøvede jo ikke at skille sig fra Kirken, da de havde samme Lære som den.

Br. Johansen siger, at det er mod Lassens Samvittighed, at frasige sig Menigheden som Forstander, da han eenstemmig var valgt; men han vilde fratræde, hvis Menigheden vilde gaae over til den anden.

Br. N. Larsen mener, at to smaae Baptistmenigheder paa eet Sted ved Siden af hinanden i hvert Fald er en Skandale. Han troede, at naar de her ved Repræsentanter samlede Menigheder fordroede en Forening, saa maatte en Forstander, som med Foreningens Samtykke var indsat, nu ogsaa efter Foreningens Ønske nedlægge sit Embede, især naar saa store Ting, som Guds Børns Enighed kunde opnaaes.

Br. Chr. Petersen tilstod, at det var en Skandale, at her stode to Menigheder, men det var en endnu større Skjænsel, hvis de kom sammen og ikke kunde enes. Han ønskede ogsaa Sammensmelting.

Br. J. O. Nilsson git ud fra, at Herren selv maatte smelte Hjerterne sammen.

Flere Brødre yttrede sig endnu derhen, at Conferentsen ikke kunde sluttet, førend den havde faaet et Resultat paa Sagen.

Følgende Forslag blev nu gjorte:

1. Conferentsen troer, at det ene Rette med Hensyn til Guds Riges Tår er, at de to Menigheder i Kjøbenhavn ophøre at være to, og for fremtiden udgjøre een.

2. Conferentsen vedtager at sende en Deputation af dens egen Midte til begge Menighederne, for at foreslægge dem Conferentsens

satte Besslutning, og at høre deres Mening og forslag i saa henseende.

3. Til Deputerede blev foreslaet: Søren Hansen, Lars Jørgensen, Lars Henriksen, Niels Larsen, Anders Madsen Hansen og Didrik Ipsen, af hvilke de Tre skulde gaae til den ene Menighed og de Tre til den anden.

Disse tre Forslag bleve eenstemmig antagne.

Br. N. Larsen foreslog at holde Bøn til Gud, at han vilde ledsgage Deputationen og give sin Belsignelse til Foreningen. — Bøn af Brd. N. Larsen og Johansen.

4. Hvad kan der skee for Fyen.

Da de ordnede Brødres Besøg i Øure var uden Frugt med Hensyn til en Sammensmelting, saa blev Sagen i Øure efter om-talt, men da Br. Petersen ventedes, blev Forhandlingen ikke fort-sat. Derimod tog Conferentsen fat paa at tale om Odense. Br. N. Larsen læste et Brev fra Br. Rymker, som havde skrevet ham til, at Medlemmerne i Odense, som varer anerkjendte, ikke modtoge Formaning for deres usæmmelige Adfærd, som havde gjort Bapti-sterne stinkende der, og han foreslog, at Br. J. Købner paa sin Reise til Gunderrup i Jylland kunde reise over Odense, og at et Par andre Brødre kunde indfinde sig der til samme Tid og tage Deel i Sagens Undersøgelse og Ordning. A. M. Hansen og N. Larsen bleve foreslæede til at reise dertil. — Eenstemmig antaget.

Br. Købner spurgte, hvad der skulde gjøres ved hine Med-lemmer i Odense, hvis Beskyldningen imod dem var ugrundet? — Der blev svaret, at man maatte raade dem til at slutte sig til een af de nærmeste Menigheder, nemlig Øure eller Slagelse. Det samme Raad blev givet med Hensyn til de fire Medlemmer i Nyborg.

5. Er det Ret, at en Missionær paa sin Reise holder Forsamlinger hos Udelukte og Fratraadte?

Br. Chr. Petersen meente, at da man jo maatte holde For-samlinger hos Toldere og Syndere, saa turde man ogsaa holde For-samlinger hos Fratraadte og Udelukte.

Br. Købner meente, at der kunde være en Forskjel; thi man skulde end ikke øde med Gen, som falder sig Broder, men lever i Synden (1 Cor. 5, 11.), og derfor funde det heller ikke altid lade sig gjøre, at holde Forsamlinger hos dem.

Efterat nogle Brødre havde yttret Det og Andet, sagde Br. Købner: Hvad det angaaer at holde Forsamlinger hos Vantroe, saa bør man gjøre Forskjel mellem saadanne, som leve i Hoer, Tyveri, Drukkenskab eller deslige. Hvor man kan give Anledning til at Folk tænke, at vi ikke saa synderlig har Noget imod deres slette Levnet, der bør vi ikke gjøre det; thi man skulde „skyde det Onde under alle Skiffelser“. Sluttet Kl. 7.

Offentlig Forsamling Kl. 8 Fredag Aften. Taler af N. Hansen og Laust Jacobsen.

Løverdag Morgen. Sang, Bøn, Taler af Chr. Petersen og A. M. Hansen.

6. Stemmer det overeens med det nye Testamente, at synge og bede i Forsamlinger, naar der er Vantroe tilstede?

Br. Købner siger, at selv Nadveren kaldes en Forkyndelse af Herrens Død. I Ordet „Forkyndelse“ ligger, at der ogsaa vare Nogle tilstede, som det forkyndtes for. Og det er dog klart, at der maae haade synges og bedes ved Nadveren.

Br. N. Larsen slog 1 Cor. 14 op og viste hen til, at der der tales om Taksigelse, altsaa Bøn, og at der ligeledes er Tale om „Lægfolk og Vantroe“, som komme ind, høre det og sige: „Amen“ dertil.

Br. L. Knudsen gjør opmærksom paa, at Jesu bad ved Lazaris Grav og flere Steder, hvor der var Uomvendte tilstede. Det samme havde Apostlerne gjort.

Br. Købner siger, at det undrede ham ikke, at saadanne Spørgsmaal kunne opståe, da Brodersens Psalmebog, som bekjendt, indeholdt saamange Uklarheder og Modsigelser i Henseende til Lærdommen.

Br. N. Larsen siger, at Brødre og Søstre ofte sang upassende Psalmer. For Exempel, naar kun Troende vare samlede og man alligevel sang Psalmen: Alt, vidste Du, som gaaer i Syndens Lænke osv.

Br. Købner mindede om, at saadant burde ikke gjøres; thi Psalmer skulde ikke være Prædikener, men Oplæstelser til Gud.

Følgende Førslag:

Conserentsen troer, at Guds Børn i Overeensstemmesse med Guds Ord baade tør og skulle synge og bede i Vantroes Nærvoerelse, blev eenstemmig antaget.

7. Broder Melkjær's Anliggende.

Et Brev, som var sendt fra to af Lærerne for Menigheden i Farre, blev læst. De toge Br. Melkjær i Forsvar og sagde, at Beskyldningen, han havde udbredt Skrifter med falsk Lærdom, var Usandhed.

Købner bemærkede, at der var to Ting, som maatte tages i Betragtning. Det Første var hans Ansættelse til Missionær og det Andet Beskyldningen mod ham. Hvad det første angik, da var det Noget, vi ikke kunde gaae ind paa. Vi havde endnu ingen Kasse og kunde altsaa ikke idag begynde med at udsende Missionærer. Vil en Menighed ansætte ham, saa er det dens Sag. Hvad det Andet angaaer, at han skal have udbredt falske Lærdomme, da maa denne Beskyldning bevises. Er den en Usandhed, saa maa den tages tilbage.

Chr. Larsen fortæller, at den Broder, der gjorde Beskyldningen, er ikke her, men han havde hørt det af en Aanden, som blev navngiven.

Købner siger, at saa burde man have sagt, „jeg har hørt dette eller hørt“, og ikke fortalt det som bestemt Kjendsgjerning. Saa kommer det siden an paa, om det Hørte er Sandhed eller ikke. Jeg troer, han maa have al den Opreisning, som kan gives, og den, der har beskyldt ham, maa tage sit Ord tilbage og erkjende sin Fejl.

N. Larsen bemærker, at Ordet „falske Skrifter“ er brugt om Skrifter, i hvilke der for Exempel stod Ordet „Præst, Kirke, Capellan“ osv.; thi der gaves Sødkende, som dømte vel haardt, naar de saae et saadant Udtysk i en Bog. Det kunde skee, at det kun laae i Oversættelsen, da det danske Sprog havde Mangel paa et Ord for det tydske Ord „Prediger“ osv. Desuden var det urigtigt, hvis man fandt en god Traktat paa Engelsk eller Tydsk, som havde kirke-

lige Udtryk, at oversætte det med andre Ord end de, der stode; thi det blev en Slags Usandhed, naar man bidrog til, at Folk kom til at tænke, at Skriften var fra Baptister, naar det dog ikke var det.

Købner mindede om, at han jo ogsaa havde udgivet falske Skrifter; thi han havde forfattet Traktaten: Er Du en Christen? og der blev jo nu sagt, at den indeholdt falsk Lærdom.

N. Larsen tilspiede, at Menigheder i Jylland skulle have confisqueret den, fordi den efter deres Mening indeholdt et Ord, som var forfeert.

Købner kaldte saadant en kjædelig Æver, som man ikke maatte fremhjælpe. Han sagde, at det undrede ham, at man kunde bruge Broersons Psalmebog, som dog indeholdt mangfoldige Usandheder i Lærdommen, men saasnart der fra en Baptist var udgaet Noget, som indeholdt et forfeert Ord, skulde det strax ikke læses.

En Broder minder endnu om de amerikanske Traktater, saavel som om Traktaterne, som udgives af Præsterne her i Landet, og sagde, at fordi de indeholdt et eller andet saadant Udtryk, deraf kunde man dog ikke forlæste dem, naar de ikke ligefrem indeholdt falsk Lærdom.

Et Par andre Brødre meente, at det egentlig ikke var det, Saugen dreiede sig om, men Beskyldningen imod Melkjær.

Købner: Vi udsende ham ikke; det er den Menigheds Sag, som gjør det. Er han beskyldt med Uret, saa maa det tages tilbage.

En Broder minder om, at han dog havde udbredt Flincks Almanak. Han troede ikke, at vi kunde lade saadanne Ting trykke, som indeholdtes i den.

Dette Forslag blev givet:

Conserentsen maa oversæde til Menigheden i Sipperup at give Melkjær Opreisning, isald der er yttret Noget imod ham, som ikke kan bevises, i hvilket Tilfælde ester Conserentsens Dom Opreisning tilkommer ham. Imidlertid troer Conserentsen, at Flincks Almanak, som Melkjær skal have udhædret, er et daarsligt og skadeligt Skrift.

Genstemmig antaget.

8. Naar et Par Ikke-Troende blive adskilte, og den Enne derefter bliver Troende, maa den saa paauy indlade sig i Ægteskab med sin endnu ikke troende Ægttemage?

Æbner: Hvorvel det synes at være et forvillet Spørgsmaal, saa er det dog i Grunden ikke saa vanskeligt. I Christendommen giælder Ret og Sandhed. Det kommer nu an paa, hvorledes de ere adskilte, om de ere adskilte i Overeensstemmelse med Ret og Sandhed. Bleve de adskilte med gyldig Grund, nemlig for Hoers Skyld, saa er den Troende ikke pligtig, at tage den frassilte Ikke-Troende igjen, ja han tør ikke ægte en VanTro, hverken hende eller en anden. Eller er der i Frassillelsens Tid begaet hiin Synd, saa hviler der heller ingen Forpligtelse paa dem at tage sammen igjen. Men hvis de ere adskilte for Grunde, som de efter Guds Ord ikke burde være adskilte for, og altsaa efter Guds Ord ikke kunne betrages som adskilte, saa hør den troende Ægttemage atter tage sin endnu ikke-troende Ægttemage.

Dette Svar fandt alle Brødrenes Bisald, og den Broder, der var kommen frem med Spørgsmalet, sagde, at nu vidste de nof, hvorledes de skulle handle i en Sag, som forelaae.

9. At en Mand ma a skille sig fra sin Hustru for Hoers Skyld, synes klart at fremgaae af Skriften, men et Spørgsmaal er, skal han for denne Sags Skyld skille sig fra hende? Og er Mandens Sag saaledes som Hustruens?

S. Hansen fremhævede, at de havde en Kone i Menigheden, som ikke vilde leve hos sin Mand, fordi han levede i Hoer, men senere maatte de dog udelukke hende.

Der blev endnu fremhævet, om det kunde lade sig gjøre, at en Mand holdt sig til sin Hustru, som levede i Omgang med Andre, og hvad man skulde gjøre ved ham, naar han som Troende var saa slov og ligegeyldig, at han ikke syntes at bryde sig om, hvad hans uomvendte Ægttemage gjorde i saa Henseende.

Æbner sagde, der kunde ikke være Twivl om, at den ene Ægttemage havde Lov at tilgive den anden, som havde bedrevet hiin

Synd. Det var i Skriften ikke befalet, at Skilsmissen skulde skee, den var blot tilladt den Uskyldige. Imidlertid er det en Christens Pligt, at skee den Mening om ham, at han tankte ringe om Synden og ikke tog det saa nsie med den. Hvor en tilsyneladende Deelagtighed i Synden kunde beplette Herrens Navn i Andres Nine, der er det Pligt at modarbeide saadant ved alvorlig Handling.

N. Larsen siger, at Nogle mene, at en Fraskilt, som var uskyldig, kunde ikke gifte sig igjen, uden at denne ogsaa bedrev Hoer.

J. Købner: „Lad os slae Testamentet op“. Han laeste nu: „Hvo, som skiller sig fra sin Hustru uden for Hoers Sag, gjør, at hun bedriver Hoer, og hvo, som tager en Adskilt tilægte, bedriver Hoer“, og gjorde den Bemærkning, at hvo, som altsaa i Almindelighed skiller sig fra sin Ægtemage, han gjør, at hun bedriver Hoer, nemlig derved, at hun tager en Anden tilægte. Dog gjør Herren en Undtagelse, idet han siger: „uden for Hoers Sag.“ Altsaa i dette Tilfælde gjør han ikke, at hun bedriver Hoer ved at ægte en Anden.

A. M. Hansen gjorde det Spørgsmaal, om de ikke begge stode som Adskilte, og om det saa ikke var Synd at ægte en saadan Fraskilt.

Købner svarede, at den, der ikke havde forseet sig, ikke heller burde straffes, og fremhævede atter den klare Betydning af Ordet „uden for Hoers Sag.“ Hvor Hoer altsaa havde fundet Sted, der skulde hans Ord om Skilsmisse ikke gielde, siger Herren. Der stod ikke engang, at den Skyldige ikke maatte gifte sig igjen. Blot ligefrem, at hvis en Mand, uden at der laae Horeri til Grund for Skilsmissen, skilte sig fra sin Hustru, saa var han Skyld i, at hun, som var hans lovlige Hustru, giftede sig med en Anden, og altsaa, da dette Ægteskab var ulovligt, var han Skyld i, at hun bedrev Hoer. At Jesus talte saaledes til Jøderne, maa man ikke forundre sig over, da de vare tilbøjelige til, saasnart der var lidt i veien imellem dem, at stille sig fra deres Hustruer og give dem Skilsmissebrev.

N. Larsen tilspiede: Gud er en kjærlig og naadig Gud, der elster alle sine Skabninger. Det er derfor urimeligt at tro, Gud fordroede, at en Mand eller Kvinde skulde forblive ugift al sin Lid, maaskee 20—30 Aar, fordi den fraskilte Ægtemage havde bedrevet Hoer.

Paa Grund af andre Spørgsmaal angaaende samme Gjenstand læste Br. Købner 1 Cor. 7, 10. 16, og bemærkede, at hvis Troende ikke kunde enes, da maatte de vel boe for sig alene eller efter for-enes, men paa ingen Maade giftes med Andre. Hvor derimod den En var VanTro og ikke vilde boe hos sin troende Egtemage, men gjenstridig forlod den, der var den Uskyldige ikke gjort til Træl eller bunden. Der kunde altsaa den Uskyldige, naar den verdslige Lov var tilfredsstillet, uden at begaae Synd, indtræde i et nyt Egteskab. Var den VanTro maaske Isbet til Amerika, saa kunde den tilbageblevne Troende efter disse Ord ikke være Træl, altsaa ikke være bundet til ham eller hende ved Egteskabets Baand, thi fun om dette er Talen.

10. Er det overeensstemmende med det nye Testamente, at have Ejenerinder til at besøge eenlige Søstre?

Der blev viist hen til, at der i Skriften er Tale om Ejenerinder, og at selve Stedet i Timotheus 3. 11, hvor der synes at være Tale om Menighedstjernernes Hustruer, ikke egentlig taler om dem, idet der i Grundtexten ikke staar „deres Hustruer“, men kun „Døvinder“. Hvad der desuden ogsaa taler for, at det ikke udelukkende er Ejernernes Hustruer, der tales om, men kun om saadanne, naar de vare Ejenerinder, er den Kjendsgjerning, at Biskoppernes og Læternes Hustruer ikke ere omtalte.

N. Larsen viste hen til Nødvendigheden af Ejenerinder til at besøge syge Søstre og hjælpe dem ved Ting, der staae i Forbindelse dermed.

Rydning talte om, at de paa Bornholm havde indsat to Søstre dertil. De havde følt sig vel ved Søstrenes Gjerning. Disse Søstre talte og hade med de Syge og gif dem tilhaande paa flere Maader i deres Stilling. Behøvede de ellers Trøst og deslige, saa sagde Ejenerinderne det til ham.

Johansen taler ogsaa om Nødvendigheden deraf ved at anføre Exempler og Beviser deraf.

Der blev endnu viist hen til, at de bedre end en Menigheds-tjener kunne besøge en syg Søster, hvis Mand var VanTro. Lige-

ledes blev fremhævet, at der var Sygdomme, ved hvilke det slet ikke var passende, at en Tjener besøgte syge Søstre.

Købner bemærkede, at hvorvel Diaconer havde med det Time-lige at gjøre, saa hørte der dog ogsaa aandelige Ting til deres Kald. Derfor fordrer Skriften, at de skulle have „Viisdom, være fulde af den Hellig Aaland og have godt Vidnesbyrd“. Tjener-inderne burde have lignende Egenskaber, og det maatte altsaa ogsaa høre til deres Kald at trøste de Syge, bede med dem og at gaae dem tilhaande paa flere Maader:

Følgende Forslag blev givet:

Conserentsen betragter det som bibelsk og ønskeligt, at have Saadanne i Menigheden, som beklæde en Tjenerindes Embete, dog anbefaler den forsigtighed i henseende til Valget af Saadanne.

Genstemmig antaget.

11. Er det Guds fri Beslutning, som bestemmer Menneskernes ulige Tilstand efter Døden?

J. Købner: Vi maa tro, hvad Guds Ord lærer, om det end synes nok saa urimeligt for Fornuftsen. Skriften taler jo tydelig om en Udvælgelse og saa maa vi ogsaa tro den, enten Fornuftsen kan fatte den eller ei. Jeg veed, hvor svært det er, at høje sig for Bibelens Lære om Udvælgelsen, men der er jo ikke andet for os at gjøre. Selv Saadanne, som ikke ret tør hylde Udvælgelsen, troer den dog for deres eget Vedkommende. Ved Optagelser spørger man: Hvad var der blevet af Dig, hvis Du var død i Din Vandretid? og venter det Svar: Jeg vilde have været fortapt. Man spørger: Hvad er Alrsagen til Din Omvendelse? „Guds Naade“ svares der. „Var det hans Pligt at frelse Dig?“ — „Nei, det er Guds frie Naade.“ Men saa er det jo klart, at naar Gud ikke er forpligtet til at frelse mig, er han heller ikke forpligtet til at frelse Andre. Jeg troer, at han endog har Ret til at fordømme mig for de Synder, jeg har begaet siden min Omvendelse. Hvor tør jeg da tale om, at Gud gjør Uret, idet han frelser Nogle, mens Andre fortabes. Lad os dog holde den kjædelige Fornufts Dom tilbage. Hvad Paulus skriver i Rom. 9, om en Bottemagers

Kar, synes ikke at blive læst. Der staer det tydeligt nok, at vi ikke have Ret til at gaae i rette med Gud.

Carl Christoffersen mener, at det er vor Skyld, hvis vi fortabes.

Røbner siger: Det er sandt, at det er vor Skyld, hvis vi fortabes, men det er Guds Skyld, hvis vi blive salige. Gud saae forud, hvor onde vi vare, og at han ikke kunde vente noget Godt, noget godt Ønske, nogen god Villie eller nogen svag Modstand af os. Han havde derfor bestemmet, hvad han vilde gjøre for at frelse os, saa vi virkelig blive frelste. Uden saadan Beslutning hos Gud freleses ikke et eneste Menneske virkelig.

A. M. Hansen læste Eph. 1, 3 osv. og tilføjede, at vi jo dog Alle troede disse Ord.

Røbner: Kan vi ikke bruge hele Bibelen, saa er det ikke godt. Jesus bad kun for dem, som Faderen havde givet ham (Joh. 17, 9.).

C. Christoffersen mener, at man kunde gjøre Skade med at prædike Udvælgelsen.

Røbner svarer, at han er enig med ham i, at denne saavel-som enhver anden Lærdom kan misbruges og anførte Exempler paa, hvorledes Nogle betone en Lære saa stærkt, at de næsten altid forbigaar en anden eller flere andre. Man maa have alt Guds Ord med. Vi bør vogte os for al Overdrivelse. Prædike vi Guds Ord, saa behøve vi ikke at være bange for Følgerne; thi Alt, hvad der staar skrevet, er godt.

Rydning kan ikke tiltræde den Mening, at det skulde være skadeligt, at tro Udvælgelsen, tvertimod er det ham den meest træsende Lære.

N. Larsen gjorde opmærksom paa, at Udvælgelsen blev mis-forstaaret. Der sagdes, at Gud skulde have bestemmet Nogen til at blive salige og Andre til at fortabes. Hvad det Sidste angik, da havde Gud ikke bestemt Nogen til at fortabes; thi Menneskene vare Alle fortabte. Havde Nogen bestemt dette, saa var det Adam, thi han valgte Synden og saaledes Fortabelsen for sig og sine Efter-kommere. Man maatte ikke tænke, at Menneskene stode midt imellem Himlen og Helvede, saa at Gud nu var traadt frem og havde taget Nogen ind i Himlen og stødt Andre til Helvede. Nei, Alle

vare formedelst Synden paa Veien til Helvede, og der var Visshed for, at de vilde naae derhen. Gud havde en Ret til enten slet ingen af disse, eller nogle af dem, eller alle, ligesom han vilde.

Købner taler om det Uforlignelige i Forsoningen. At tro Forsoningen var ligesaas meget imod Tornuften, som at tro Udvælgelsen. Var det ikke imod Tornuften at tro, Gud skulde lade en Uskyldig lide for de Skyldige? Hvor taaltes dette nogensinde for en jordisk Domstol? og hvor uretfærdig vilde den Dommer være, som indlod sig paa fligt. Ligesaas godt, som man alligevel kunde tro dette og glæde sig derved, ligesaas godt kunde man tro Udvælgelsen, Gjensædelsen og Helliggjørelsen ene og alene af Guds frie Maade. Det kommer vistnok an paa, hvad man troer om Forbindelsen mellem Udvælgelsen og Gjensædelsen. Troer man, at vi bidrage lidt, eller rettere sagt, netop det Afgjørende til vor Gjensædelse, da er vistnok Udvælgelsen intet, thi den behøvedes jo ikke. Men da vi bidrage ligesaameget til vor aandelige Fødsel, som et Barn til sin legemlige, saa er det klart, at enhver Gjensædt maa være udvalgt af Gud. Skulde der være mere Trøst i Loven, end i Evangeliet? Skulde det være trøsteligere, at være udvalgt, gjensædt og paa Veien til Helliggjørelse og Salighed ved den egne Gjerning, eller for endel ved den egne Anstrengelse, den egne Trofikab, den svagere Modstand mod det Gode, end at frelses heelt og holdent ved en fri evig og uforanderlig Maade? For mig er det en Trøst at leve i det salige Haab, at det er Gud, som frelser mig. Skulde jeg paa nogen Slags Maade frelse mig selv, eller holde fast paa mig selv, da maatte jeg ifølge min Erfaring opgive Haabet om at blive salig. Jeg kan ikke opfylde noget Slags Betingelser af mig selv; Gud maa opfylde dem ved at give mig Alt, og Alt bliver saaledes idel Maade. Der er dem, som endnu staae paa den falske Mening, at deres Bønner, Taarer, Modstand mod Satan, Standhaftighed og deslige er noget, de nogenlunde tør betragte som deres eget. Først, naar vi, tvungne af Erfaringen, Sandheden og Skriften, gjøre Bankerot i Det og Alt, stole vi paa Guds frie Maade alene og see, at denne maa begynde og fuldende vor Frelse.

Sluttet Kl. 12, begyndt Kl. 2. Et Par Vers blevne affungne og en Broder holdt Bøn.

S. Knudsen anførte nu nogle Skrifsteder, som efter den

Jezmarkfste Menigheds Mening skulle bevise, at Omvendte og Gjenføgte, altsaa ogsaa Udvælgte, kunne falde fra og fortabes. De Steder, der blev fremførte, vare: Matth. 12, 43, om den urene Aands Udfaren af Mennesket, Cbr. 6, 4, 8, om Trafaldne, 2 Petr. 2, 10, om dem, der lade sig overvinde af det Onde, og flere andre Steder. Da Menigheden fordrerede Svar af Conferentsen, saa læste Br. Købner disse Steder og fortolkede dem det ene efter det andet. Angaaende den i Matth. 12, 43de Vers omtalte urene Aand, sagde han blandt Andet: Her findes to Ting, som hør tages i Betragtning. Først er Talen om et besat Menneske, som der jo paa denne Tid fandtes Mange af. Nogle mene, at Nutidens Vanvitige ere saadanne Besatte, men det ville vi lade staae ved sit Værd. Ligemeget, alle Mennesker ere vel uomvendte og vanstro, men de ere ikke besatte, det er noget Andet. At høre op med at være besat har intet at gjøre med Omvendelsen til Gud. Da Paulus drev en Aand ud af Pigen, som raabte efter ham (Ap. Gj. 16, 18.), saa er dermed ikke sagt, at hun blev omvendt. At faae et nyt Hjerte er noget ganske Andet.

Hvad vi endvidere ved Betragtningen af denne Besatte maae lægge Mærke til, er, at Djævelen falder ham „sit Huus“. Hjertet hørte altsaa Djævelen til. Denne blev ikke uddrevet, han forlod efter eget Behag sin Bolig. Besatheden hørte ifølge deraf op. Mennesket slog sig ikke mere med Stene, boede ikke mere i Gravene, sørderrev ikke Baandene, hvormed man bandt ham, og raabte og skreg ikke; men han var alligevel Djævelens Huus, og denne kunde med Sandhed sige: „Jeg vil vende om til mit Huus“. Men hvad det Vigtigste er: Hvorfor fremførte Jesus denne Lignelse? For at vise hvorledes det kan gaae den Gjenføgte? Hertil maa ørlig Bibelfortolkning svare: „Nei!“ Hvorfor fremfører han da Lignelsen? For at vise, hvorledes det skal gaae „denne onde Slægt“. Hvad var det nu for en Slægt? Det var Jøderne. Hvad mener Herren da? Det er let at besvare, naar man seer hen til Jødernes Historie. Hør det babyloniske Hængenslab vare Jøderne hensfaldne til den skrækkeligste Afgudsdyrkelse, saa at de endog bedrev den værre end Hedningerne omkring dem. Men saa kom der en Tid, da denne Aand paa en paafaldende Maade foer ud. Det skete, da Jøderne vendte tilbage fra det babyloniske Hænge-

skab. Deres Historie siden den Tid beviser, at hin gamle Aaland var udfaren i Babylon. Folkets Ledere hadede og forfulgte efter den Tid Afgudsdyrkelsen, saa der end ikke fandtes det mindste Spor dertil paa Christi Tid. I deres Tver mod Afguderi hadede og forfulgte de ogsaa Christus fordi han sagde: Jeg er Det med Jade-ren. Men sjønt Huset saaledes nu var ledigt, feiet og prydet med pharisæiff Guds frygt, saa vedblev det dog at være Djævelens Huus, og var ligesaa vederstygget i Guds Øine, som forhen; det see vi af Jesu Taler til Jøderne. Og nu siger Jesus til dem, at det Afguderi, som de vilde hensalde til, skulde blive syv Gange værre, end det første. Det er det, der skal skee, naar Antichristen kommer, som der tales om hos Propheterne og i det nye Testamente (Dan. 7, 25., 2 Thess. 2, 3. 4, Dan. 9, 27. 11, 31—33, Joh. 5, 43.) Den største Deel af det arme Folk skal indgaae „en Bagt“ med ham og anerkjende ham. Hvad har nu dette at gjøre med et gjenfødt Menneske? Ikke det Allermindste.

Købner læste det andet Sted, Ebr. 6, 4—8., og sagde: Dette Sted er heller ikke vanskeligt at forstaae, naar man forbinder alle disse Vers sammen, saaledes som den Helligaand har forbundet dem. Lad os dog aldrig rive Skrifsteder ud af deres Sammenhæng. Hovedkunsten for os er netop at læse Guds Ord i Enfol-dighed og i sin Sammenhæng. Det kommer derved til at forklare sig selv. Forklaringen ligger her i det 7de og 8de Vers: „Jor-den, der ofte drifker Regnen, som falder paa den“. Jordens sammenlignes her med Menneskene. Ligesom baade den gode og slette Jord drifffer een og samme Regn, saaledes virker ogsaa een og samme Guds Aaland paa gjenfødte og uigjenfødte Mennesker; men som samme Regn frembringer Væxter paa den gode Jord, som ere tjen-lige for os, der dyrke den, og Tørne og Tidsler i den ufrugtbare Jord, saaledes virker ogsaa Guds Ord og Aaland paa oprigtige Mennesker til at frembringe gode Frugter, og paa Hyllere til at frembringe ulykkelige Tørne og Tidsler. I det 3de og 5te Vers er ikke Tale om Gjenfødsel, men om Oplysning ved Guds Ord og Aaland. Jeg har talt med uomvendte Folk, som vare mere oplyste end jeg. Den Hellig Aaland virker ikke alene Gjenfødsel og Om-vendelse, men ogsaa Oplysning og Kundstab. Vi maa derfor ikke tilskrive de naturlige Kræfter denne Oplysning. Der kan skee en

stor Forandring hos Mennesket uden at det er gjensødt. Den uigjenførlige Villem havde ogsaa Guds Aand, naar han prophete rede. Saul, Caiphas, Ananias, Saphira og mange Andre have talt ved Guds Aand eller været paavirkede af denne. Mange have gledet sig ved at blive salige, men ikke givet slip paa Synden og ikke haaret hellig Kjærligheds Frugt. Regnen frembringer Tidsler, som ere grønne og kunne see herlige ud i Frastand. Saaledes kan meget synes godt hos Mennesket, men Gud seer, hvad det er. Om En gav sit Legeme hen at brændes, saa er det dog kun Tidsel-Gjerning, hvis han ikke er besjælet af Kjærlighed til Gud. Et Menneske kan synes at være omvendt og er det ikke. Det er klart, at et Menneske, som kun bærer Tørne og Tidsler, efterat det har annammet Evangeliet og været paavirket af Guds Aand, ikke er gjensødt.

Købner læser endvidere 2 Petr. 2, 1. 20. 21. 22., og siger:
 Af det første Vers høre vi, at her er Tale om falske Propheter og Lærere, som altsaa ikke ere gjensøgte. I de sidste Vers tales om Christi Erfjendelse, hvilket er det samme som Oplysning, vi allerede have talt om. Danmark har desværre haft flere mærkelige Exempler paa, at Mænd med særdeles aandelig Oplysning kunne synes at flyve denne Verdens grove Besmittelser, som Drunkenslab osv., uden derfor at være gjensøgte, som deres Frugter siden visste. Vi behøve blot at tænke paa den Mand, som til de danske Menigheders Forargelse vedblev at leve i Synden indtil han ved tydse Brødres Mellemkomst blev gjort uskadelig. At denne Mand var oplyst, betivler Ingen efter hans Prædikener, men hvad vare hans Frugter andet end Tørne og Tidsler? Har han ikke derved bevist, at han ikke er gjensødt? Vist nok for hver den, som retter sig efter Herrens Ord: „Paa deres Frugter skulle jeg hende dem.“ Naar Saadanne atter indvikles i denne Verdens Besmittelse bliver det værre med dem end før. En, der er født af Gud, maa vedblive at være et Guds Barn. Som en jordisk Fader ikke kan ophøre at være sine Børns Fader, og som Børnene ikke kunne ophøre at være hans Børn, om de end ere nok saa uartige, saaledes kan Gud heller ikke ovhøre at være sine virkelige, af Ham ved den Hellig Aand avlede Børns Fader, om de end have nok saa mange Fejl. Hvad jeg her siger, staarer tydelig i Johannes' første Brev: „Hvo, som er

født af Gud, synder ikke, thi hans Sæd bliver i ham, og han kan ikke synde, fordi han er født af Gud." Om en Gjenfødt end feiler eller synder, saa er der dog en Maade, som han ikke synder paa. Han synder ikke saaledes, at han kan fortabes, at han kan korsfæste Christus paany, fordi han ikke lever i Synden. En Gjenfødt kan komme vidt i Synden som David og Petrus; men han fortryder den. Der er stor Forskjel paa Davids og Judas' Synd. David faldt i Synden, men Judas levede i den. Den Ulovendte lever i Synden, den Troende ikke. Den Troende fortryder Synden, ikke blot Følgerne af Synden; men den Ulovendte fortryder ikke Synden, men blot Følgerne.

Det Sted (I Joh. 3, 9.): „hans Sæd bliver i ham”, afgjør alene hele Spørgsmaalet. Her staarer det med klare, tydelige Ord: Hans Sæd, den hellige, guddommelige, bliver i ham. Hvorfor? Fordi han er født af Gud, og ifølge deraf ikke kan synde til Fortabelse af Sæden, saaledt han ellers er syndig i Det og Alt. Disse Ord kunne med Redelighed ikke fortolkes paa anden Maade.

Endelig er endnu tilbage Aab. 2, 5. At der ved Lyfestagen forstaaes Menigheden sees af disse Ord: „De syv Lyfestager ere de syv Menigheder." Her tales altsaa ikke om enkelte Mennesker, men om Menigheder. Naar en Menighed ikke forholder sig efter Guds Ord, naar den døber dem, den ikke bør døbe, og ikke udelukker dem, som efter Guds Ord skulle udelukkes, saa vil Herren flytte Lyfestagen fra sit Sted. Hvor ere de Menigheder i Ville-Asien, om hvilke her tales? Lyfestagen er flyttet. Hvor er den Menighed af henved 500 Medlemmer, som engang fandtes i Kjøbenhavn? Vi see, at det gaaer endnu som før. Men det er noget ganske andet med det enkelte Menneske, som her ikke tales om. — Jeg troer, at de Brydere, som paastaae, at Gjenfødte kunne fortabes, gjøre dette, fordi de ville, at man alvorlig skal væage og modstaae Satan. Og jeg billiger ikke blot, hvad de ville, men troer ogsaa, at den alvorligste Modstand mod Satan er aldeles nødvendig. Men det er en daarlig Trøst, naar Gjenfødte kunne fortabes, i det mindste for mig. Ifald dette var sandt, da havde jeg ikke det allerringeste Haab om at naae til Himmelten. Ja efter min Erfaring og ubestridelige Svaghed i alle Henseender var jeg da vis paa at fortabes. Forlanges det Allermindste af mig, som Betingelse for Salighed,

saa er jeg vis paa ikke at blive salig. Var derfor hin Paastand sand, da vilde jeg, som Gen, der dog kommer i Helvede, neppe holde det for Umagen værd at modstaae Synden, og den vilde saaledes tilintetgjøre min Helliggørelse og Salighed. Men Gud være lovet, at den ikke er sand!! At stole paa en usoranderlig, almægtig Naade, giver mig alene Mod til at elsse Gud og have Satan.

Der blev meddeelt, at Købner havde holdt en Prædiken om Udvælgelsen, som han havde tænkt at lade trykke, hvis Brødrene ønskede det.

Brødrene udtalte sig deraf.

18. Hvad forstaaes der ved Ordet „Gjenfødsel“?

Købner: Efter min Overbeviisning er der, hvad det Legemlige angaaer, kun to Slags Mennesker: Levende og Døde. I christelig Henseende er der ogsaa kun to Slags: Gjenfødte og Uligjenfødte. Tiden, naar den nye Fødsel skeer, kan ikke noyagtig bestemes. Dog maa det altid være det Øieblif, da det første guddommelige Sul stiger op af Hjertet til Gud. Naar et Menneske udvortes viser, at det er gjenfødt, har det sædvanlig allerede været gjenfødt i længere eller kortere Tid. Den første Anledning til sand Anger er Gjenfødselsen; thi førend den har fundet Sted, kan Ingen angre eller fortryde Synden. At det gjør et Menneske ondt, at han har vanceret sig ved Synden, er ingen Bedrøvelse efter Gud. Nei, Længsel efter Gud og Kjærlighed til Gud er Tegnet paa Gjenfødselse. Som Barnet, der fødes, er et heelt Menneske, saaledes er ogsaa en Gjenfødt en heel Christen. Saafremt et Menneske græder over sig selv og søger Jesus, er dette et Bevis for at han troer paa ham, om han end ingen Forsikring har om sine Synders Forladelse og Barneret hos Gud.

Chr. Petersen anførte, at Lydia dyrkede Gud, men at hendes Hjerte først blev opladt af Herren, da hun hørte Paulus.

Carl Christoffersen mener, at det første, som Guds Aand virker, er Syndserkjendelse og Bod.

Købner: Det seer saaledes ud, som om Anger og Fortrydelse er det Første, der finder Sted. Men der er ogsaa en Anger, som leder ind i Helvede, liig den, som Judas havde. Jeg har

blandt Andre af den Slags kjendt en Mand, som klagede for mig over sin Synd, og jeg glædede mig ved Haabet om, at han snart skulde overgive sig til Herren; men kort efter hørte jeg, at han havde hængt sig. Noget andet er Bedrøvelsen efter Gud. Har jeg Bedrøvelse over at have frænket et Menneske, saa maa jeg have Kjærlighed til det Menneske; saaledes er det ogsaa med Hensyn til Gud. Førend et Menneske har Gud kjør, kan han ikke angre sin Synd mod ham. Som Traet ikke kan bære Frugter, førend det er blevet til, saaledes kan Mennesket heller ikke begynde at bære Omvendelsens Frugter, førend det har faaet Øie paa Jesus. En gjenfødt Sjæl angrer sin Synd, fordi den elsker Jesus. Det, der bliver sidst tilbage af Christenlivet, naar det gaaer over i Himmelten, hvor der ikke mere er Tro, nemlig Kjærligheden, er ogsaa det Første, som dette Liv begynder med. Kjærlighed er Sjælen i Troen, og Gud har allerede givet Kjærligheden, hvor han gav den mindste Gnist af sand levende Tro. Den mindste Gnist af sand Kjærlighed til Gud giver Mennesket Afsky for Synden og saaledes Bedrøvelse efter Gud.

Søren Knudsen anspræte endnu et Sted, 1 Joh. 5, 1., om hvilket der blev talt Noget.

Købner sagde blandt Andet: „Jeg vilde saa gjerne advare for Ordfløveri. Kirkehistorien indeholder megen Krig om Meninger, og strax efter Reformationen gaves der en Tid, da man især stred om Lærdommene; Alt skulde være ret og noiggang rigtigt i den Henseende; men man glemte derover Hjertet, og det christne Liv blev der ikke talt om. Hovedsagen er ikke at mene dette eller hiint, og heller ikke at have den rette Mening; Hovedsagen er at være gjenfødt og at elsker Jesus. Lad os ikke glemme dette over den største Noiggang i Lærdommen.

Paa det Spørgsmaal, om Gjenfødselsen kunde skee, førend Man den og Ordet havde renset Hjertet ved Syndserkjendelse og Omvendelse, blev svaret, at Hjertets Renselse begynder i det Øieblit, da Christus drager ind for at boe i det. Som Christus maatte ind i Templet for at rense dette, saaledes maa han ogsaa ind i Hjertet, for at udrense de syndige Tilbøjeligheder af det. Altsaa er Troen paa Ham det Første, og i Troen Kjærligheden.

Denne Sag blev nu sluttet, og et Brev, som netop ankom fra

Br. Petersen i Øvre, blev læst. Da han i samme taler om at udstede Medlemsbeviser og Attestter om Bemyndigelse til at prædike Ordet osv., kom man til at tale om det Spørgsmaal:

13. Bør vi ikke give bortflyttende eller reisende Medlemmer skriftlig Legitimation?

Efterat der var veklet nogle Ord herom, blev følgende Forslag givet:

Conferentsen anbefaler Menighederne at give elhvert Medlem, som forsader Stedet, om endogsaa kun for kort Tid, et skriftligt Medlemsbevis. Tilgemaade maa Saadanne, som udsendes for at prædike Evangeliet, naar de skulle reise til Steder, hvor de ikke ere vel kjendte, medbringe et Bevis for deres Bemyndigelse ved Siden af Medlemsbeviset.

Gentemvig antaget.

Conferentsen anmodede Br. J. Røbner om at lade trykke Blanletter til disse Medlemsbeviser, som kunde udfyldes. Læserne kunde saa fåsbe dem hos ham.

14. Hvad skal man gjøre ved et Medlem, som kun besøger Nadverbordet een Gang om Året?

J. Røbner: Hvis Sygdom eller Veienes Længde ikke forhindrer ham i at komme, saa maa han formanes som En, der forsømmer sin hellige Pligt.

P. Rasmussen meente, at det Medlem, som havde givet Anledning til Spørgsmalet, ikke vilde gaae til Nadveren uden om Aftenen, og derfor kom saa sjeldent, idet de ikke altid kunde holde Nadvere om Aftenen.

J. Røbner: Nogle Steder paa Jorden er der om Sommeren ingen Nat. Da jeg for nogle Aar siden var i Stockholm, funde jeg endnu see at læse Kl. 12 om Natten, og høiere oppe i Nord, i Staden Tornæa, har man ingen Nat i 7 Uger om Sommeren. Saa maatte man altsaa der ikke nyde Nadvere i den Tid.

C. Christoffersen minder om, at det var godt, om vi fulgte Troesbekjendelsen, thi det er sorgeligt, at nogle Medlemmer ere ikke

tilstede hverken ved Menighedsforhandlinger eller ved Nadveren, men saasnart den offentlige Forsamling er tilende, gaae de hjem.

Købner: Der tales nu om to forskjellige Ting: Først om en Broder, som formedelst sin underlige Samvittighed ikke nyder Nadvere, og saa om Andre, som forsomme at nyde den. At Herrens Maaltid kaldes Nadvere kommer af, at Aftensmaaltidet var Østerlændernes Hovedmaaltid, som Middagsmaaltidet er Hovedmaaltidet hos os. Derfor hedder det i Lignelsen: Han indbød til en stor Nadvere, som det her vilde hedde: Han indbød til stort Middagstafsel. Det er ikke Guds Willie, at vi skulle følge Jødernes Skikke i Henseende til Tiden og deslige. Jøderne laae saaledes tilbords paa Gulvet. Følgende Forslag:

Conferentsen anbefaler Menighedernes forstandere med Alvor at opretholde, hvad der staar i Troesbekjendelsen angaaende Medlemmernes Deeltagelse i den offentlige forsamling, Menigheds forhandlinger og i Nadverens Nydelse, blev enstemmig antaget.

Conferentsen holder det for bibelsk rigtigt, at holde Nadvere paa hør Tid af Dagen. Dette maa rette sig ester Tid og Leisighed paa de forskjellige Steder. Som Grund hersor ansøres, at vi ikke ere bundne til visse Dage og dersor heller ikke til visse Timer.

Ligeledes enst. vedtaget.

15. De ordnede Brødres Valg, og Bestemmelser i Henseende til Forenings-Kassen og Conferentsen næste Åar.

Til ordnede Brødre for det næste Åar bleve valgte: Brødrene J. Købner, Søren Hansen, P. E. Ryding, Lars Henriksen og Niels Larsen, hvilken Sidste tillige blev valgt til Secretær.

Til Kasserer for Baptist-Foreningens Kasse valgtes eenstemmig T. Grashoff, Absalonsgade Nr. 14, 2den Sal, paa Nørrebro i København.

Kassen staar under Bestyrelsen af do ordnede Brødre, som i Almindelighed have at bevilge Adgifterne Dog, i Tilsælde af, at en Afgang, som ikke er for stor, aldeles ikke lader sig opsette, kunne tre af de ordnede Brødre bevilge den. Eenstemmig vedtaget.

Naar en Reise til en Conferentse skal bestrides af foreningens

Kasse paa Grund af fattigdom, maa saadant skrifstlig bevidnes af Menighedens forstander og dens Cjenere. Ligeledes vedtaget.

Conferentsen vedtager, at holde den næste Conferentsen i hamborg samtidig med forbunds-Conferentsen, hvis Tid nærmere skal blive bestemt.

Sluttet med Bøn.

16. De Kjøbenhavnske Baptist-Menigheders Forening (Fortsat).

Søndagen den 3die Juni holdtes Gudstjeneste i hver af de to henværende Menigheder. Efter Nadverens Nydelse om Middagen overbragte de af Conferentsen til Menighederne sendte Deputater Conferentsens Ønske til hver Menighed især. Da saavel denne som den anden Menighed enstemmig vare for Forslaget, forsamlede de sig begge i Conferentsens Nærværelse paa et Sted, nemlig i lille Kongensgade Nr. 25, om Søndag Eftermiddag Kl. 7, for at udføre den fra alle Sider ønskede Forening. Da Br. Kobner, som var valgt til at lede Conferentsen, var Forstander for den ene Menighed, saa foreslog han, at Conferentsen, hvad dette Møde angik, valgte en anden Broder til at lede Forhandlingen. Conferentsen valgte nu dertil N. Larsen, som, da han havde indtaget Førsædet rettede nogle Ord til begge Menigheder i Henseende til den paa-tænkte Forening, og derpaa foreslog, at man først skulde høje Kne for Herren og bede om Belsignelse dertil. Følgende Beslutninger blevne nu tagne:

1. De Baptister i Kjøbenhavn, som hidtil vare deelte i to Menigheder, udgjøre fra idag af een Menighed.

2. Da forstanderen for Menigheden i lille Kongensgade har erklæret, at han vel ønsker en forening, men vil være udenfor dette foretagende, saa betragter denne Menighed dette som en fratædelse. Menighedstjeneren for samme Menighed erklærer, at han ligeledes fratæder sit Embede.

3. Helse Bestyressen af den første Menighed, bestaaende af forstanderen, Læreren, fire Menighedstjenere og Secretairen, erklære ligesedes, at de nedlægge deres Embede.

Enstemmig antaget.

Den nu saaledes samlede Menighed besluttede at samles til en Menighedsforhandling førstkomende Søndag, for at afgive Stemmesedler angaaende en ny Bestyrelse, og saaledes ordne dens Sager. Efter at Br. F. D. Nilsson fra Sverrig havde talt nogle Ord om sin Glæde over denne Forening, og Br. Ryding havde holdt Bøn, stilles Alle med Glæde fra hinanden.

Efter en kort Opbyggelse med Sang og Bøn om Mandag Morgen talte man

17. Om den bedste Indretning af Søndags-skoler.

Købner sagde blandt Andet: Det kommer ved Søndags-skoler ikke saameget an paa en grundig og udførlig Religionsundervisning, som paa at Børnene gjerne komme. Man maa derfor gjøre Skolen saa tiltrækende og interessant som mulig. Vi have ikke haft ondt ved at faae Børnene til at komme. Selv om Beiret var saaledes, at jeg havde Grund til at tænke, at der næsten Ingen kom, blev min Overraskelse dog stor, naar jeg traadte ind og faae dem forsamlede alligevel." — En Klasse af Vorne og Halvvorne, som han nu selv underviste, havde dannet sig af sig selv. Jørvigt viste han hen til den af ham brugte Methode, hvilken Conferentsens Medlemmer nu selv havde seet. Det er den, som allerede er meddeelt i Evangelisten, og som viste sig meget herlig i Udførelsen. Børnene vare opmærksomme og stille, de hørte med spændt Øpmærksomhed endnu tilsidst paa en Fortælling om en lille Storsteensfejerdreng og til Slutningen paa en Lignelse i Henseende til den snevre og vide Port. Det var ønskeligt, at vi allesteder her i Landet havde Søndags-skoler.

18. Menighedstugt i Henseende til Hoer.

Der blev spurgt, om Gifte, som før deres Giftermaal vare faldne i Hoer, men nu lægge en sand Hjertens Anger og Fortrydelse for Dagen, skulle, uden Hensyn til deres Anger, udelukkes af Menigheden. Den hidtil brugte Fremgangsmaade, at udelukke dem, blev anset for den rette efter Guds Ord. Kun derved overbevises Verden om vor virkelige Afsky for Synden, og en Skamplet fiernes fra Herrens Navn og Menighed.

Paa Spørgsmaalet, om Saadanne først skulde formanes ved een Broder og siden ved to, som der er Tale om i Matth. 18, 15, 18, svarede Broder Købner: Der er ingen Sands eller Mening i, at en Enkelt irettesætter dem, som have syndet saa aabenbart, at hele Byen veed det. Man skal i det Hele kun bruge denne Tremgangsmaade, hvor Synden er skjult for Alle, undtagen for En, som da først skal formane. Det hedder: Naar Din Broder synder mod Dig, da irettesæt ham imellem Dig og ham ale ne, og naar han saa oprigtig angrer, skal det blive skjult for Alle. Men synder han offentlig, da hedder det: „Dem, som synde, irettesæt dem for Alles Aasyn, at og de Andre maa have Frygt.“ Da det alligevel ogsaa kunde skee, at saadanne unge Mennesker kunde falde i den omtalte Synd, uden at der viste sig nogen Frugt derefter, saa var man fremdeles af den Mening, at hvis Faldne af det omtalte Slags, hos hvem Synden ikke havde baaret Frugt, drevne af Samvittighedsnag, selv aabenbarede deres Synd for Læreren eller andre Søskende, saa burde man holde det hemmeligt og ikke aabenbare deres Synd. Saaledes burde man og forholde sig, naar et Medlem, hvis Levnet forresten var christeligt og ustraffeligt, følte sig dreven til at aabenbare en eller anden Synd, maaske flere Mar efter, at den var begaæet.

Stoel sagde, at den Mening, at Frugtsommelige før Ægte-stabet ikke bør udelukkes, hidrørte fra den Anskuelse, at selve Forlovelsen var et Ægteskab for Gud.

Købner: Denne Mening hør modarbeides, da den er frækkeelig og meget fordærvelig. Satan er snild nok til at anvende saadan for at bedaare unge Mennesker. Jeg har aldrig hørt en lignende Mening af sunde, men vel af syge Sjæle. Forlovelse er kun Lofte om et tilkommende Ægteskab, hvorimod Ægteskab er Opfyldelsen af Forlovelses-Loftet.

Paa Spørgsmaalet, om to Forlovede maatte boe sammen førend de havde haft Bryllup, blev svaret: Naar to Forlovede tage sammen og ville, trods Formaninger, ikke tage fra hinanden igjen, indtil efter at de have haft Bryllup, saa hør de udelukkes; thi naar de ikke vilde adlyde, saa havde man Grund til at tro, at de levede i Hoer, og det var til Forargelse.

Paa Spørgsmaalet, om en Broder maatte have en Troende

som Huusholderske, blev svaret: ja, men dersom de bleve forlovede med hinanden, saa maatte hun strax tage fra ham til efter Brylluppet.

Chr. Larsen spurgte, om To, som havde givet hinanden *Ægteskabsløfte*, absolut burde holde det?

Købner: Forlovelser kunne ophæves, men *Ægteskaber* ikke uden for Hoers Skyld; dog bør de være enige om Ophævelsen. Man burde paa det Alvorligste advare mod letsindige og letfærdige Forlovelser, som kunde have timelig og evig Elendighed til Følge. Var en Forlovelse letsindig indgaet, saa kunde det være en Lykke for de Paagjældende og Guds Menighed, hvis den blev ophævet.

Lars Knudsen anførte, at der i Guds Ord var Tale om, at give sin Hustru Skilsmissbrev. Men med Hensyn til Joseph og Maria, som kun vare forlovede, see vi, at han kunde hemmelig skille sig fra hende, hvilket han ikke vilde have funnet gjort, hvis Forlovelse var det samme som *Ægteskab*.

Det blev bemærket, at det var ikke godt, at To gif og vare forlovede i lang Tid, da de almindelig tage Meget i Henseende til deres aandelige Liv. Ligeledes blev det dadlet, at Forlovede altid gif sammen baade til og fra Forsamlingen og derved gave baade Spødfkende og Verden Forargelse.

Efterat der endnu var talt Endel om de saavel ved hemmelige som offentlige Forlovelser stedfindende Misagheder, tog Conferensen følgende Beslutning:

Conferensen tilraader Menighederne, at holde over, at enhver indganet Forlovelse strax bekjendtgøres for Menigheden, som har at vange over, at Begges Opsøsel i deres Forlovelses-Tid er saaledes, at de ikke give Anstød.

Genstemmig antaget.

19. Hvorledes kan man kende, om en Forstander er sat af den Hellig Aand?

Købner læste Ap. Gj. 20, 28: „Saa giver da Agt paa eder selv og den ganske Hjord, i hvilken den Hellig Aand satte eder som Opsynsmænd at vogte Guds Menighed, hvilken han forhvervede med sit eget Blod“, og sagde: Det Svar, som efter min Mening

maa gives paa det nævnte Spørsgsmaal, er, om Menigheden i Henseende til hans Valg og Indsættelse har handlet ret efter Guds Ord og den Hellig Aands Billie. At den Hellig Aand har valgt ham og sat ham til at vakte Guds Menighed, forhvervet ved Jesu Blod, vil vise sig derved, at Aanden har begavet ham med de Egenstaber, som Guds Ord fordrer af en Forstander, om han er ustraffelig, aarvaagen, sindig, skikkelig, gjæstfri, bekjemt til at lære Andre osv. Ikke blot Menigheden, som vælger en Forstander, bør rette sig efter Guds Ord, men ogsaa den, der indsætter, det vil sige ordinerer, ham. Ingen har Ret til at ordinere en Lærer, hvis han ikke er overbevist om, at han er valgt af den Hellig Aand. For at Thimotheus og Titus kunde vide, hvad Egenstaber en Bisshop eller Lærer burde have, førend de indsatte ham, gav Apostelen Paulus en Fortegnelse over de Egenstaber, en saadan bør besidde. Disse Egenstaber bør en Bisshop have endnu. Har han dem ikke, da har den Hellig Aand ikke sat ham. Men hvorpaa kan man især bagefter kjende, om det engang i Fortiden skete Valg og den paa-følgende Ordination var Guds Billie eller ikke? Ligefrem ved at betragte Følgerne af Valget og Indsættelsen. Hvad der behager Gud, har gode Følger, men hvad der ikke behager ham, har daarlige Følger. Har den Hellig Aand sat en Forstander, da maa hans Ansettelse have en god Virkning paa ham selv. Viser det sig, at hans Sjæl har Skade af, at han er blevet ansat til Lærer, at han ikke mere er den kjærlige, den ydmige og sagtmødige Christen, som han engang var, men tvertimod hovmodig og egenkjærlig, at han tænker paa sin egen Ære og Fordeel, saa er det klart, at den Hellig Aand ikke har valgt ham. Guds Ord siger: „Først naar Bon-den arbeider, bør han nyde Frugterne, og det er klart, at den, der avler Frugterne, bør først nyde dem. Saaledes maa en Lærer ogsaa først nyde Frugterne. Men Frugterne af hans Arbeide maa være at bringe Andre til at blive ydmige, sagtmødige og alvorlige. Af denne Frugt maa han nu selv først nyde. Han maa, idet han taler om Ydmighed, selv vise, at han er ydmig. Nejpe har Nogen været mere ubøjelig og haard end Paulus; men see, hvor ydmig og bøjet han blev som Apostel. Han vorste mere og mere i denne Ydmighed, saa at Gud kunde faae det med ham som han vilde. Paa ham see vi de gode Følger af Valget og et Be-

viis for, at den Hellig Aaland havde valgt og indsæt ham.

Struve kom frem med det Skrifsted: „Dersom Nogen begjærer et Bislopsembede, han haver Lyst til en god Gjerning“, og talte Noget om dem, der begjære at blive Forstander.

N. Larsen troede ikke, at Skrifstedets Mening var, at det var godt at begjære et Bislops-Embete, men at den, der begjæredet, han havde Lyst til en god Gjerning. Han var af den Mening, at man flere Steder havde haaret sig forkeert ad i Henseende til Valget af Lærere. Man havde seet hen til, at det var gavnligt at have Lærere, og saa havde man taget af dem, man havde, enten de kendte Guds Ord eller ikke. Man havde valgt dem, der havde lidt Driftighed og Mod til at staae op og tale, hvadenten de kunde virkelig lære Andre eller ikke. Undertiden vidste man, naar de vare færdige med at prædike, slet ikke, hvad de havde sagt, idet de havde talt om allehaande, men ikke holdt sig til noget bestemt Skrifsted. Han troede ogsaa, at flere vare blevne ordinerede, som ikke burde have været det.

Købner udtalte sig efter derhen, at Conferentsen maatte tilraade Menighederne dog at see sig vel for, og ikke at indsætte Andre til Lærere end dem, som ere valgte af den Hellig Aaland. Jeg troer nok, sagde han, at Menighederne vælge sande Guds Børn til at være Lærere; men ikke enhver oprigtig Christen kan være Lærer, han maa tillige være oplyst. En Lærer hør være Lærer, det ligger i selve Ordet, hvad det vil sige. Sæt til Exempel, at man havde en Blok Børn paa Landet og behøvede en Lærer. Man havde nu Ingen, men fandt omsider en Mand, som hverken kunde læse eller skrive, og sagde til ham: Hør! vi trænge til en Skolelærer. Vil Du ikke være det? og Manden vilde sige: Ja, ville I have mig, saa vil jeg ogsaa paatage mig det. En saadan Fremgangsmaade var jo en daarlig. Vil man have en Skolelærer, saa maa man vælge En, som forstaaer at undervise i Skolen. Saaledes ogsaa, og endnu meget mere, naar man vil have en Lærer i en Christi Menighed. Den, der skal lære Andre, maa selv forstaae det, han skal lære fra sig. For at fortolke Skriften for Andre, maa han selv forstaae den. Der gives kære Christne nok, som i Henseende til Fortolkning af Skriften Intet formaae. Hvor den Hellig Aaland vil have en Mand til at fortolke Guds Ord, der har

han ogsaa givet ham Gaver dertil. Er der Ingen, som Gud har givet Gaver dertil, saa er der heller Ingen valgt af den Hellig Aand. Jeg troer ikke, at vi kunne vælge Nogen. Vi maa spørge: har Gud valgt Nogen. Troe vi i vor Samvittighed, at Gud ikke har valgt Nogen, hvor tør vi da gjøre det. Man bør ikke vælge hen i Veir og Bind, men lade Gud raade.

Carl Christoffersen: Er det ret, at lade En gaae ud at prædike, som man aldrig agter at ordinere?

Paa dette Spørgsmaal gaves intet bestemt Svar, da det var umueligt for ConferentSEN at besvare Alt; dog, naar det var En, som gif, uden at være i Besiddelse af en Lærers Egenskaber, saa var det bedre, at han ikke gif.

N. Larsen fremhævede, at han kjendte Tilfælde, i hvilke man havde en falsf Mening om Talegaver. Naar En havde let ved at sige en Mængde Ord og kunde med en temmelig vellringende Stemme sige en heel Deel Ord, saa heed det: han har gode Talegaver. Ligeledes kjendte han ogsaa Tilfælde, hvor Nogle meente, at man ikke burde studere eller randsage Guds Ord for at predike. Man burde blot slaae Bibelen op, tage det første det bedste Vers og saa sige, hvad der kom En i Tankerne. Saadant holdt han for en stor Vildfarelse og et Misbrug af Guds Ord.

J. Købner: Har man et lille Stykke godt Kjød, saa kunde man have Gavn deraf, naar man stegte og spiste det; men naar det koger længe i en stor Grydefuld Vand til Suppe, saa bliver Kjødet smagløst, og den lange Suppe er egentlig kun blot Vand, hvor længe man end har kogt paa den. Saaledes er ogsaa en lang Prædiken med lidet virkelig Indhold. Blev det, Prædikanten vilde sige, sagt med faae Ord, saa havde man Gavn deraf, men naar det bliver tværet ud i mange og altid paany gjentagne Ord, saa er det til ingen Opbyggelse, men kun til at kjedes ved. Talegaver bestaae ikke i at bruge mange Ord, de bestaae ikke i en Talestrøm; men de bestaae i, at gaae ind paa Ordeis rette Mening og just fremhæve det Eiendommelige, som ligger i dette eller hiint Skrifsted. Skal man satte den eiendommelige Side i dette eller hiint Guds Ord, saa maa man grunde derpaa og alvorlig overveie det ene Skrifsted ved Siden af det andet. Den, der ikke kan finde den ofte fine Forskjel imellem dette og hiint Sted, for ham havde Bibelens Ind-

hold kunnet være trylt paa eet Blad, han har ingen virkelige Tale-gaver. I en assides Egn af Tydssland, i Wag-Pommern, hvor der kun er lidt Oplysning, har jeg lært dem at kjende, som prædike uden at have tænkt over det. De mene, at det er aandeligt, at slæge Bibelen op og saa tale uden at vide, hvad man vil sige. Men saadanne Meninger er en Mangel paa sand guddommelig Kundstab. Ja, var det Romanbøger, man skulle tale over, saa kunde det godt gaae; men det er Guds Ord, Guds dybe og evige Ord, som er den allerstørste Ting, der findes under Himmelten. Jeg vilde hellere ikke oplukke min Mund end tale over Guds Ord uden at have tænkt alvorlig over det. At En ikke belymrer sig om Texten, men taler om, at man er en Synder, bør omvende sig osv. og siger eet og det samme over enhver Text, er Beviis for, at Herren ikke har begavet ham. Guds Ord bør behandles varsomt. Skal jeg holde en Forsamling og har ikke haft Tid og Leilighed til ret at oplede en Text, da maa jeg sulle til Herren, at give mig et Ord at tale; men ved jeg forud, at jeg skal prædike, saa maa jeg gaae i Bønkammeret og bede og saa lade mig give en Text af Herren. Jeg har siddet hele Dage at søger efter en Text og derved haft Leilighed til at føle min Fattigdom og at ydmhyge mig for Herren. Naar jeg endelig finder en Text og Gud giver den fornødne Oplysning om dens Indholds forskjellige Dele, saa maa jeg, da min Hukommelse ikke er sterk, nedstrive de væsentlige tanker, som Gud giver mig, med nogle saa Ord; thi ellers glemmer jeg den let igjen. Jeg skammer mig ikke ved at sige dette, thi jeg ønsker ikke at give mig ud for mere end jeg er, et stakkels Menneske, som kun vanskeligt trænger ind i og holder fast paa Guds herlige Ord. At En gjør sig stor Uimage for at forstaae Guds Ord, beviser, at han har Ærefrygt for samme.

J. O. Nilsson: Jeg kunde anføre hundreder af Exempler paa, at Prædikanter have talte to eller tre Timer i en Ordstrøm, uden at man vidste, hvad de vilde sige. Man var ligesaa klog, naar de begyndte, som naar de sluttede. Selv om de valgte forskjellige Texter, saa sik man dog altid den samme Prædiken. At prædike saaledes er en Mangel paa guddommelig Forstand hos Prædikanten. Vi have Lærermøder i Sverrig, hvor Prædikanterne komme sammen for at besøre hverandre. De have endnu ikke ba-

ret al den Frugt, der kunde ønskes. Der er Mennesket nok, som sige: „Det var en god Prædiken!“ naar det kun var en lang Strøm af Ord, thi de forstaae ikke at bedømme det. Man kan i saadanne Ordstrømme anvende hele Bibelen, uden at trøste, helcere og opbygge Nogen.

N. Hansen siger, at de allerede længe have følt denne Mangel paa hans Egn, hvorfor Prædikanterne komme sammen fire Gange om Aaret. Han spørger, om der ikke kunde gjøres Noget for at Prædikanterne kunde faae nogen Belærelse og Oplysning.

Der blev svaret, at hvis man havde Midler dertil, saa kunde man oprette en Skole i København, til hvilken Brødrene kunne sendes at faae lidt Undervisning; men Midlerne flettes os.

Købner: Mennesket er dog en underlig Skabning. Den Rige er stolt af sin Rigdom, og den Fattige er stolt af sin Fattigdom. En græsk Philosoph ved Navn Diogenes gik ud fra den Sætning, at man maatte forkaste Alt, hvad man funde undvære. Han boede i en Tønde og havde kun et Bæger at drikke af; men da han faae en Dreng driske uden Bæger, kastede han ogsaa Bægeret bort og havde bogstaveligt kun sin tomme Tønde tilbage. En anden Philosoph ved Navn Plato meente ikke, at Livs-Kunsten bestod i at ligne et Svin. Han havde det fint og fornemt. Disse to Philosopher kom engang sammen, og Diogenes bebreidede Plato, at han boede saa fint; men Plato svarede: „Du er stolttere af Din Tønde end jeg af mit prægtige Huus.“ Man kan ogsaa blive stolt af ikke at vide Noget. Det er sorgeligt, at Mennesket ikke kan holde sig paa rette Bei. Enten gaaer han til højre eller til venstre. Enten fordyrber man sig i hjerteløst og unhyttigt Studium og mener, at Alt beroer paa en vanhellig Forstands Uddannelse og bliver saa stolt af sin Videnskab og Lærdom, eller man affskærer Studium og Eftertanke over det Hellige, mener, at Alt skal komme af sig selv, og bliver stolt af sin Uvidenhed. Lad os dog for altting ikke være stolte af det, vi ikke have. Er det ikke desværre nok, at vi ere stolte af det, vi mene at have? Nogle tænke, at naar man har prædiket i flere Aar, saa kan man ryste Prædicerne af Armet. Jeg finder det ikke saaledes. Mit lille Blad med nogle skriftilige Anhændinger i faa Ord, har ofte gjort mig god Tjeneste, naar jeg havde det liggende paa Bibelen for mig. Det kan skee, at jeg glem-

mer alt, hvad jeg vilde sige, men ved et Dækast paa et skrevet Ord kommer det Alt tilbage igjen, og jeg takker Herren i min Hattigdom for det Middel, hvorved han hjælper mig.

Man sluttede nu denne Forhandling og gjorde følgende Forslag:

Conferentsen legger Menighederne paa Hjerte, kun at vælge saadanne Lærere, som Herren har valgt; og dette Valg fra herrens Side viser sig derved, at han har givet Gaver, ikke til at udgyde en Strøm af Ord og sige Noget, som kan siges over enhver Tert, men til grundigen at forstaae og forståe Guds Ord. Conferentsen tilraader Lærerne at omgaes varsomt med Guds dybe Ord, og at gjøre sig stor Image med først selv at forstaae det Sted, som de ville tale over. — Enstemmig antaget.

Man kom til at tale et Par Ord

19. Om Læreres Hustruer,

og der blev viist hen til, at Guds Ord ikke med Bestemthed fordrer, at Ingen maa være Lærer, hvis Hustru er uomvendt. Guds Ord fordrer blot af en Lærer, at han skal vel forestaae sit eget Huus og have lydige Børn i al Ærbarhed." Desuden funde det jo stee, at en Søster, hvis Mand var en ligesaa dygtig Lærer som alvorlig Christen, og som havde været Lærer maaskee i 20 Aar, funde blive udelukt for sin Synds Skyld. Det var isaaifald urigtigt at affætte Manden fra sit Embede og straffe ham for Konens Synds Skyld.

20. Hvormeget kan der henregnes til udstaarne Billeder, som forbydes i Guds Lov?

Kybner: Alt, hvad man af den Slags agter at tilbede eller paa gudstjenstlig Maade at cere, er forbudt. Derfor hedder det: „Du skal ikke tilbede og ei dyrke det." Billeder, som slet ikke have Hensyn til Dyrkelse, kan man lave saamange af, som man laver Møbler, sommetider ogsaa disse med udstaarne Ting og Billeder paa. Saadant er intet Sted forbudt. Man tør blot ikke cere og tilbede Billeder.

21. Hvad forstaaes der ved at døbes over eller for de Døde?

Kybner: Hele dette Kapitel, i hvilket disse Ord staar, taler

om de Dødes Opstandelse. Ved at læse det, vil man see, at der vare Nogle, som nægtede de Dødes Opstandelse. Men nu figer Paulus, at hvis der ikke var Dødes Opstandelse, saa var Christus heller ikke opstanden, og hvis Christus ikke var opstanden, saa var det en Daarskab at døbe, at forrette en Daab, som skulde sindbilledligt afmale Død og Opstandelse, at døbe for den døde Christus, som ikke var opstanden. — Da Nogle ikke troede paa Opstandelsen, saa spørger Paulus dem ligefrem, hvad de da foretage sig, idet de døbe for et dødt Menneskes Skyld.

N. Larsen: For nogle Aar siden skrev jeg en Artikel i Evangelisten, som indeholder samme Forklaring. (See Evg. Nr. 3 for 1862.).

23. Skal Tusindaaarsriget være paa Jorden eller i Himlen?

J. Købner: At det skal være paa Jorden ligger i Ordet selv: „Tusinde Aar“; thi i Himlen gives der ingen Aar. For at forstaae mange Ting hos Propheterne, som først og fremmest angaae Folket Israel, til hvilket de talte og skrev, og i Psalmerne, er det nødvendigt at have et rigtigt Begreb om det tusinde Aars Rige; thi hvis man ikke forstaaer dette ret, saa gjør man en feil Udlægning af mange Steder, som tale derom. Har man derimod et ret Begreb om det tusindaaarige Rige, saa vil man forstaae meget af Propheterne, og selv Johannis Åabenbaring er da ikke saa vanskelig at forstaae som det ellers synes. — Vi bede jo i Herrens Bon: Dit Rige komme! Det er derfor indlysende, at det ogsaa er Guds Willie, at det skal komme. Jeg læste nylig en Fortegnelse over Antallet af dem, der kaldes Christne af Navn. Deres Antal er kun lille imod Hedningernes og Muhamedanernes. Men hvormange sande Christne ere der vel iblandt de falske? Atter kun et meget lidet Antal. Selv om der blev tusinde Gange saamange Christne som der nu er, vare der endda kun faae. Som Tingene nu staae, kunne vi ikke kalde alle Verdens Riger Guds og hans Salvedes. Nei, de ere jo Satans Riger. Han hersker i Menneskenes Hjerte og Gjerning, derfor i Historiens Begivenheder. Han slog Job, bandt en Abrahams Datter i atten Aar og han gjør usigelig mange Ting. Riget er endnu hans, derfor sagde han til

Jesus, da han fristede ham: „Alt dette vil jeg give Dig, om Du vil falde ned og tilbede mig.“ Men skal det altid blive saaledes, som det nu er? Skal Missionærerne vedblive at see saa lidens Frugt af deres Arbeide? Saalænge Alting vedvarer at være som nu, er al deres Virksomhed, som at pse Vandet ud af Havet med en Kop. Det er umuligt, at Guds Rige kan komme paa denne Maade. Dog skal det engang komme saaledes, at Jorden bedækkes saa uhyre rigelig med Guds Kundskab som Vandet skjuler Havets Bund. Ageren, Herrens Ager, er Verden, og han vil udrense af sit Rige alle dem, der gjøre Forargelse og Uret. Dette opfyldes ganske tilsidst. Gud har nu sat os til at være Missionærer, men hvorledes skal vor Virksomhed funne udførelse saa store Ting? Der maa være en anden Maade, paa hvilken Gud vil udføre sit store Værk. Dette vil skee, naar Christus fager den Magt, som Djævelen nu har. Skriften lærer os, naar vi betragte den ret, at de, som ikke troe, men som kaldes Christne, skulle forsvinde af Jorden. Guds Ord figer os, at der, førend dette skeer, vil komme en Antichristus, paa hvilken Alle, hvis Navne ikke ere strevne i Lammet det flagtedes Livsens Bog, skulle troe. Der ere Antichrister nok nu og have været saadanne til alle Tider; men tilsidst skal der komme en stor verdsdig Monark, som skal udgive sig for at være den rette Christus, og hvis Underkonger skulle gjøre en Ende paa den store Hær, den katholske Kirke. Aab. 17, 16. 17. Det er ham, som Jesus taler om, der skal komme i sit eget Navn, hvem Jøderne skulle antage, nemlig de vantroe Jøder, som til den Tid ere vendte tilbage til deres Land og have bygget deres Tempel. Saa opfyldes Stedet 2 Thes. 2, 3. 4. Saa kommer Forfølgelsens Tid igjen. Den, der ikke vil høje sig for Antichristen, skal udryddes (Aab. 13, 6-8. 15-17. Dan. 7, 25.) Naar det saa er kommen til det Vørste, da skal Christus gjøre en Ende paa hans Magt (2 Thes. 2, 8.) Fra Christi Fødsel indtil hans Gjenkomst er det Troens Tid; der bliver mindre og mindre at see, og derfor bestandig mere at troe. Naar Troen har bestaaet sin største Prøve, i den sidste blodige Tid, saa kommer Christus og aabenbarer sig for sine arme, lidende Børn. Nu ere de en Skovisk, og de ville blive det alt mere og mere; men da skulle de blive Konger og regjere med ham tu finde Aar. Gud er sin Søn den Opreisning skyldig for det store

Nederlag han led, ved at døe paa Korset. Man kan sige, at Christus sit Opreisning, da han opstod og foer op til himlen; men Opreisningen var kun synlig for Disciplene og er kun de Troende vis. Verden derimod spotter og leer endnu ad Christus. Dog, naar han kommer som Konge og herre, skulle Alle høie sig for ham. Det første, hvad han gjør, naar han kommer, er, at han fuldbyrder skæltelige Domme over de Ugrundelige. Der staer ikke i Guds Ord, at Alle skulle blive gjenføde i Tusindaarsriget, som Herren da opretter; men det skal dog blive det Modsatte af hvad som nu er, nemlig det store overvættet Tal af Mennesker skal virkelig høre ham til; medens Alle synes at høre ham til. Det ganske Israel skal frelses. De skulle græde over ham, som man græder over en Førsteføde. Hver Stamme, Slægt, Huis og Person skal græde over ham, naar de see den, i hvem de have stunget (Sach. 12, 10-14.) Naar Jøerne, det gamle Israel, saaledes er omvendt, skulle de gaae ud som Missionarer og forkynde Frelsen i Christo og føre alle Folk til Herren, Rom. 11, 12. 15. Esai. 60, Ps. 126. Læse vi Propheterne, da maa vi forbause over det, som er at vente for Israel og for alle Folkeslag. Jeg vilde ønske, jeg kunde nu læse og fortolke en heel Deel deraf. Men da det er umuligt, vil jeg blot læse lidt af Davids 102 Psalme, hvor det hedder: „Herre! hør min Bøn og lad mit Raab komme til Dig!“ . . . „Mine Dage ere som en Skygge, der hælder, og jeg torres som en Urt. Men Du, Herre! bliver evindelig og Din Thukommelse fra Slægt til Slægt. Du, Du skal gjøre Dig rede, Du skal forbarme Dig over Zion; thi det er Tid, at Du er den naadig, thi den bestemte Tid er kommen. Thi Dine Tjenere have Behagelighed til dens Stene, og de forbarme sig over dens Stov. Da skulle Hedningerne frygte Herrens Navn, og alle Kongerne paa Jordens Din Gre, naar Herren havet bygget Zion, og skal sees i sin Gre, naar han havet vendt sit Ansigt til den Egenliges Bøn og ikke foragtet deres Bøn. Dette skal strives for den Slægt, (som) herefter kommer; og det Folk, som skal skabes, skal love Herren.“ Vi see heraf, at Psalmen er prophetisk, at den er skrevet for den Slægt, som herefter kommer, og vi see, at Hedningerne skulle frygte Herrens Navn og alle Kongerne paa Jordens. Hvormeget fattes der ikke i dette endnu. Kongerne ere sædvanlig langt fra at frygte Herrens

Navn. Ligeledes see vi ogsaa af de næste Vers, at Herren vil høre de Bundnes Jamren, og løse Dødens Børn, dem, der ere som overantvorte til Døden af Antichristen, til at ihjelslaas for hans Navns Skyld, at de skulle fortælle hans Navn i Zion og hans Lov i Jerusalem, og vi see af det næste Vers, at Folkene skal samles til sammen og Rigerne til at tjene Herren." Dette er Noget, som skal komme; thi det har endnu ikke fundet Sted paa Jorden.

Der foregaaer paa samme Tid en stor Forandring med Hensyn til Jorden. Forbandelsen, som formedelst Synden er kommen over Jorden, ophører. Det skal skee, at paa hvert højt Bjerg, og paa hver ophøjret Høi, skulle gaae Bække og Vandstrømme paa den store Slagningsdag, naar Daarnene falde. Og Maanens Lys skal være som Solens Lys, og Solens Lys skal være syvfold som syv Dages Lys, paa den Dag, da Herren skal forbinde sit Folks Bryst, og læge dets Bunders Saar" (Ez. 30, 25. 26.). Dyrene miste til den Tid ogsaa deres onde Naturer: „En Ulv skal holde sig til et Lam, og en Parder ligge hos et Kid; og en Kalv og en Løve og fedt Kvæg tilhobe og en lidet Dreng skal drive dem. Og en Ko og en Bjørn skal gaae i Græs, deres Afsædninger skal ligge hos hverandre; og en Løve skal æde Straa som en Øre. Og et diende (Barn) skal forlyste sig ved en Øgles Hul, og et afsvendt (Barn) stikke sin Haand i en Basiliskes Hule. De skal ei gjøre Ondt, og ei fordærve (noget) paa mit Helligheds hele Bjerg; thi Jorden er fuld af Herrens Kundstab, ligesom Bandet skjuler Havets (Bund), (Ez. 11, 6—9.). „Skabningen, som er Forfængeligheden underlagt, skal blive frigjort fra Forkræntelighedens Trældom til Guds Børns Helligheds Frihed", (Rom. 8, 20. 21.). Den Levealder, der fandt Sted i den første Tid, vil indtræde igjen. „J skal glæde Eder og fryde Eder evindelig over det, som jeg skaber; thi see! jeg skaber Jerusalem til Fryd og dets Folk til Glæde. Og jeg vil fryde mig over Jerusalem og glæde mig ved mit Folk. Ikke mere man der skal høre Græderens Røst eller Klagendes Stemme. Ingen Diende skal findes der, som kun lever Dage; Ingen Olding, som ei opfylde sin Lid; thi det er en Dreng, som dør der hundrede Aar gammel, og Synderen, som kun opnaaer de hundrede Aar, skal agtes forbandet. De skal bygge Huse og boe, plante Vingaard og æde deres Frugt. De skal ikke bygge, og en Aanden beboe; ikke plante,

og en Anden æde; thi som Træets Dage skal mit Folks Dage være, og deres Hænders Gjerning skal mine Udvalegte afbenytte. De skal ei arbeide forgjæves, og ei føde Børn til Forbandelse; thi de ere deres Sæd, som ere velsignede af Herren, og deres Aftkom med dem." (Efs. 65, 18—23. efter Möllers Overs.) Hvad Spurgeon siger, at Christus faaer flere Sjæle til Himlen end Satan faaer til Helvede, vil viistnok blive sandt, da Guds Forjættelser dog ere sande og trofaste. Naar Menneskene leve saa længe og formere sig med den høieste Frugtbarhed, kan Herrens Høst til den Tid blive stor. De, som nu omvendes før Herren kommer, ere kun som en lidet Hørstegrøde. Indtil han kommer, ere de kun faa, som finde den trange Bei. — Men Skriften taler endnu om en Revolution. Efter Tusindaarsriget skal Djævelen løslades. „Og han skal udgaae at forføre Folkene fra Jordens fire Hjørner, Gog og Magog, at forsamle dem til Strid (Aab. 20, 7. 8.) imod Herren. De, som i Tusindaarsriget ikke have været gjenfødte, derfor ikke virkelig elsket Gud, men kun forholdt sig rolige, fordi Djævelen, deres Anfører, var bunden, skulle nu, da han er løsladt, følge ham igjen og sætte sig op imod Herren. I høieste Grad skrækkeligt er det, at see Christus i de tusinde Aar og endda ikke elske ham! Dette viser mere end alt Andet, hvad der er skeet, hvor ond og fordærvet den menneskelige Natur er!! Deres Tal, som endnu i det sidste Oprør ville følge Djævelen, er som Havets Sand. Og de skulle drage frem over Jordens Flade, og omringe de Helliges Leir og den elskede Stad, som der tales om i Abenbaringen og hos Propheten Ezechiel (Aab. 20, 9; Eze. 38. og 39. Kapitel). Men nu gjør Herren en Ende paa al Ugudelighed, kaster Djævelen tilligemed Dyret og den falske Prophet i Ilfsøen, holder Dom over alle Mennesker og skaber en ny Himmel og en ny Jord, i hvilke Retfærdighed boer (2 Petr. 3, 14.) og hvor der er en evig Sabbath. (Aab. 21.)

Conferensen sluttedes nu med en lidet Tale af Br. J. Røbner og Bønner af flere Brødre.

Herren krone disse Forhandlinger og Beslutninger med Velsignelse, sit Navn til Ære og Forherligelse og sine Børn til Gavn og Gode! Amen!
